

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

MINEA HRUŠEVAR

KOLEKCIJA ŽENSKE ODJEĆE ZA LATINOAMERIČKE PLESOVE

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, rujan 2018. godine

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

KOLEKCIJA ŽENSKE ODJEĆE ZA LATINOAMERIČKE PLESOVE

ZAVRŠNI RAD

STUDENT:

Minea Hruševar

MENTOR:

Doc. dr. sc. Irena Šabarić

Zagreb, rujan 2018. godine

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA:

Sveučilište u Zagrebu

Tekstilno tehnološki fakultet

Studij: Tekstilni i modni dizajn; smjer modni dizajn

Matični broj studenta: 9819/TMD

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni/Diplomski rad

Naziv rada: Kolekcija ženske odjeće za latinoameričke plesove

Student(ica): Minea Hruševar

Broj stranica: 35

Broj slika: 19

Broj literaturnih izvora: 7

Mentor: Doc. Dr. sc. Irena Šabarić

Članovi povjerenstva:

1. predsjednica: Dr. sc. Blaženka Brlobašić Šajatović, zn. suradnik,
2. članica: Doc. Dr. sc. Irena Šabarić, član,
3. član: Marin Sovar, predavač,
4. zamjenica člana: izv.prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić

Datum predaje rada: 24.09.2018.

Datum obrane rada: 26.09.2018.

SAŽETAK:

Ples je jedan od najljepših načina na koji možete izraziti sebe i osobnost. Plesanjem se izražavaju osjećaji, razmišljanja i način života. Plesati predstavlja način života u kojem zaboravljate na svoje brige i probleme te ih plesom možete prebroditi. Jedan od najboljih načina da ostvarite moto: izrazite sebe.

Latinoamerička haljina čini dio priče koju pričamo publici, tako da postaje dio nas i naše osobnosti koju iskazujemo plesom. To je način da se ode izvan svojih granica udobnosti. Daje nam priliku da postanemo veći, ljepši i jači od samih sebe.

Povijest latinoameričkih plesova i kostima, razvoj ideje za kolekciju latinoameričkih haljina, konstrukcija i modeliranje kroja kolekcije, te ostvarivanje same kolekcije bit će objašnjeni u tekstu koji slijedi.

Dance is one of the most beautiful ways to express yourself and personality. By dancing, feelings, thoughts and ways of life are expressed. Dance is a way of life that you forget about your worries and problems and you can overcome them with dancing. One of the best ways to get the motto: Express yourself.

The Latin American dress is part of the story we are telling the public so it becomes part of us and our personality that we present with the dance. That's the way to go beyond your limits of comfort. It gives us the opportunity to become bigger, more beautiful and stronger than ourselves.

The history of Latin American dances and costumes, the development of ideas for the collection of Latin-American dresses, the design and modeling of the collection's croissants, and the realization of the collection itself will be explained in the following text.

Ključne riječi: latinoamerička haljina, latinoamerički plesovi, kolekcija

Keywords: Latin American dress, Latin American dances, collection

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. TEORIJSKI DIO.....	2
2.1 Općenito o športskom plesu.....	2
2.2 Povijesni razvoj.....	2
2.2.1 Porijeklo latinoameričkog plesa.....	3
2.2.2 Ritualistički počeci.....	3
2.3 Utjecaji na nastanak plesova.....	4
2.3.1 Europski utjecaji.....	4
2.3.2. Afrički utjecaji.....	4,5
2.4 Razvoj latinskog plesa.....	5
2.5 Bogata kulturna baština plesa.....	6
2.5.1 Samba.....	6
2.5.2 Cha cha cha.....	7
2.5.3 Rumba.....	8
2.5.4 Paso-doble.....	9
2.5.5 Jive.....	10
2.5.6 Latinoamerički plesovi na natjecanjima.....	11
2.6 Pletivo i triko kao baza za izradu latinoameričkih haljina.....	12
2.7 Pojmovno određenje i temeljne značajke pletiva.....	12
2.7.1 Osnovina ili lančana pletiva.....	13
2.7.2 Triko pletiva.....	13

3. EKSPERIMENTALNI DIO	14
3.1 Razrada teme.....	14
3.2 Specifičnost latinoameričkih haljina.....	14
3.3 Ocjenjivanje.....	15
3.3.1 Značenje kroja haljina.....	15
3.4 Pravila odijevanja.....	16
3.5 Ideje za kolekciju latinoameričkih haljina.....	16,17
3.5.1. Skice nastanka kolekcije latinoameričkih haljina.....	17,18,19,20
3.6 Od skica do realizacije kolekcije latinoameričkih haljina.....	21
3.6.1 Model 1.....	21,22
3.6.2 Modeliranje kroja modela 1.....	22,23,24,25,26
3.6.3 Model 2.....	27,28
3.6.4 Model 3.....	29,30
4. RASPRAVA REZULTATA.....	31,32
5. ZAKLJUČAK.....	33
6. LITERATURA.....	34,35

1 UVOD:

Kolekcija latinoameričkih haljina bit će prikazana kroz povijest i nastanak samih latinoameričkih plesova, njihovih glavnih značajki i osobina. Također objašnjenje uzoraka i utjelovljenja pojedinih karakteristika koje su stvorile pojedinu vrstu plesa. Svaki ples nosi svoje obilježje i specifičnost. Također, svaki ples donosi svoj stil plesne haljine koji je predodređen karakteristikama samog plesa.

U daljnjem tekstu bit će spomenuti neki od osnovnih krojeva latinoameričkih haljina. Također razvoj kolekcije od samog početka, nastanka ideja i skica, preko konstrukcije kroja te nastanka samih modnih crteža.

Kolekciju čine tri različita, a povezana modela.

Inspiracija za ovu temu potekla je iz ljubavi prema plesu i načinu izražavanja samog sebe.

2 TEORIJSKI DIO:

2.1 OPČENITO O ŠPORTSKOM PLESU

Športski ples je vrsta sporta kojeg odlikuju posebna natjecateljska pravila. Postoje razna pravila, kako o samom načinu izvođenja plesa tako i o ostalim činjenicama za koje se smatra da nisu toliko bitne pri ocjenjivanju, a to su: ukupan dojam na plesnom podiju (kostimi, plesna obuća, šminka, frizure); suci koji također imaju jako važnu ulogu u ovom sportu.

Kao i kod svakoga drugog sporta nije dopuštena prevelika improvizacija. Za športski ples je karakteristično natjecanje u parovima tako da se još naziva i natjecateljski dvoranski ples. To je jedan od najljepših dvoranskih sportova kojeg najviše odlikuju umjetnost i zabava [1].

Dvije su vrste športskoga plesa: latinoamerički (LA) i standardni (ST) plesovi. Međusobno se razlikuju, iako imaju sličnosti koje su se preklapale u prošlosti, jer se ples stalno mijenja i razvija. Ukupno je deset športskih plesova, od čega pet latinoameričkih i pet standardnih plesova [1].

2.2 POVIJESNI RAZVOJ

Latinski ples ima dugu i kompliciranu povijest, ali elementi koji se ponovo i iznova vraćaju su samoizražavanje i ritam [2].

Dok su neki latinski plesovi gotovo u potpunosti potekli iz jedne kulturne sfere, velika većina latino plesova ima tri različita utjecaja: prirodni utjecaj, europski utjecaj viših klasa i afrički utjecaj [3].

Povijesni razvoj se vraća barem do 15. stoljeća, tj. kada su autohtoni plesovi bili prvi dokumentirani od strane europskih istraživača. Korijeni latinskog plesa su duboki i geografski dalekosežni [3].

2.2.1 Porijeklo latinoameričkog plesa

Prije nego što su muškarci i žene plesali rumbu ili salsu, autohtoni narodi Južne i Srednje Amerike razvili su ono što su ljudi danas prepoznali kao latinske plesove [2].

Na putu da postanu plesovi u kojima gledatelji danas uživaju, utječu mnogi različiti europski i afrički stilovi, kako u pokretu, tako i u glazbi. Prvi izvorni plesovi nazivaju se ritualni plesovi [3].

2.2.2 Ritualistički počeci

Oko prijelaza iz 16. stoljeća, mornarički istraživači poput Ameriga Vespuccia vratili su se u Portugal i Španjolsku s pričama o tadašnjim narodima (Aztec i Inka) koji su među prvim narodima počeli izvoditi zamršene plesove. Koliko dugo su ove plesne tradicije već bile ustanovljene je nepoznat podatak, ali kada su ih promatrali europski istraživači, plesovi su već bili razvijeni i ritualizirani, što upućuje na značajnu bazu [3].

Ovi autohtoni plesovi često se usredotočuju na svakodnevne koncepte kao što su lov, poljoprivreda ili astronomija. Početkom 16. stoljeća europski doseljenici i pobjednici poput Hernanda Cortesa počeli su kolonizirati regije Južne Amerike i apsorbirati lokalne plesne tradicije u novu verziju lokalne kulture. Poznati kao asimilacija, katolički naseljenici spojili su svoju narodnu kulturu s vlastitom, održavajući pokrete, dodavajući katoličke svece i priče plesovima. Azteški plesovi uvelike su impresionirali doseljenike jer su bili vrlo strukturirani i uključivali su veliki broj plesača koji rade zajedno na precizan način [3].

Tijekom stoljeća europske narodne plesove i afričke plemenske plesove pomiješali su s autohtonim korijenima kako bi stvorili suvremeni latinski ples [3].

2.3 UTJECAJI NA NASTANAK PLESOVA

2.3.1 Europski utjecaji

Kada su se europski narodni plesovi proširili naseljima u Americi, bilo je zabranjeno međusobno dodirivanje plesnih partnera, praksa plesnog partnera bila je nova. Dok su autohtoni plesovi bili grupni plesovi, mnogi, ali ne svi europski plesovi koji su se proširili u Ameriku izvodili su muškarac i žena kao par [2].

Ovi europski plesovi kombiniraju mješavinu glazbenog uvažavanja i društvene prilike, te su obje značajke integrirane u latinski plesni stil. Velik dio elemenata same karakteristike plesa nestao je iz žanra, dok se fokus prenio prema ritmu i koracima. U smislu kretanja, europski utjecaj donio je određenu ljubaznost domaćim plesovima Latinske Amerike jer su koraci bili manji i pokreti su bili manje snažni [3].

Kombinirajući ovu finoću s neodoljivim ritmom afričkih bubnjeva, jedna je od glavnih obilježja latinskog plesa [4].

2.3.2 Afrički utjecaji

Stilovi kretanja, a osobito glazbeni ritmovi Afrike ostavili su trajnu marku na plesovima Latinske Amerike. S europskim doseljenicima dolazili su afrički robovi čiji su plesovi i glazba preživjeli bolje u Južnoj Americi nego u Sjevernoj Americi [4].

Sljedeći elementi latinskog plesa prepisuju se afričkim utjecajima:

- Policentrični ritmovi
- Policentrični pokret
- Bent koljena i nagib prema dolje, umjesto ravno podignutog fokusa europskih narodnih plesova
- Improvizacija koraka cijelog stopala (za razliku od koraka samo za prste ili pete)

- Izolacije tijela: na primjer, imobiliziranje gornjeg dijela tijela dok se kukovi gibaju [4].

2.4 RAZVOJ LATINSKOGA PLESA

Kao posljedica europskih i afričkih utjecaja, razvijeni su plesovi različitih vrsta. Svaka vrsta plesa nosi karakteristiku svog kraja ili svoje zemlje. Neki plesovi su se proširili i postali značajni za nekoliko regija, dok su neki ograničeni na jedan grad [5].

Mnogi danas popularni plesovi koji su povezani s Latinskom Amerikom bili su uglavnom razvijeni u društvenim sferama, na organiziran način i u pratnji profesionalnih glazbenika koji su pružali ritam [5].

Ovo je slučaj za sljedeće plesove: salsa, mambo, merengue, rumba, cha cha cha, bachata, samba i jive [5].

Dok su se folklorni plesovi poput meksičkog plesa sa šesirod razvili u ruralnim područjima te ostali karakteristični za svoje područje, latino plesovi su se razvili u punopravne žanrove poslije 1850. godine. Ti su se žanrovi oblikovali nakon europskog valcra i polke koji su bili poznati prije latino plesova. Glazba je bila, kao što je i danas, pokretač svakog plesa. Njezin ritam na neki način tjera da se plesni koraci ukomponiraju s glazbom, osjećajem i pokretima koje je glazba izazvala, od energičnih do senzualnih [5].

Različite latinoameričke regije imale su nezavisne glazbene stilove, a od svakog glazbenog žanra ili kombinacije stilova rođen je novi plesni žanr. Na primjer, Mambo, koji je nastao 1940-ih godina, rođen je u braku između američke swing glazbe i kubanske „son,, glazbe, koji datiraju iz istog razdoblja [5].

Kako su slijedili glazbu, povijest kretanja i ritmove duše, latinski su se plesovi s vremenom razvili i individualnim koracima te su polako nagomilavali karakter svakog plesa. Mnogi latinski plesovi još uvijek imaju značajnu improvizacijsku komponentu koja nadopunjuje korake, a regionalni utjecaji ukorijenjeni u svakom žanru, datiraju značajno u vremenu [5].

2.5 BOGATA KULTURNA BAŠTINA PLESA

Različite vrste latinskog plesa nude bogatu kulturnu povijest kada se općenito pregleda svaki ples i različiti utjecaji koji su mu pridonijeli. Mnogi latinski plesovi sada imaju više različitih oblika, a ono što gledatelji vide na natjecanjima u plesnim dvoranama samo je vrh ledenog brijega. Da bi se otkrilo još više stilova i žanrova, dovoljno je samo promotriti kulturne događaje poput brazilskog karnevala te samim pogledom na karneval doživjeti mnoge žanrove plesa u latinskom stilu, kao i kulturnu te glazbenu povijest koja je duboko ukorijenjena u plesovima [5].

Svaki ples je specifičan po svojem porijeklu stoga ni plesni kostimi nisu za svaki ples jednaki. U latinoameričkim plesovima kao dvoranskom sportu postoje i pravila odijevanja za svaku starosnu kategoriju. Što se tiče pravila odijevanja u kategoriji odraslih dopušteno je sve. Najvažnije pravilo kojeg se sve plesačice moraju držati je da intimno područje i područje grudi moraju u potpunosti biti prekriveni. To znači da svakom plesnom kostimu baza mora biti triko, bilo da je kostim dvodijelni ili jednodijelni. Dvoranski latinoamerički plesovi sastoje se od pet plesnih stilova koji se plešu na natjecanjima, a to su: samba, cha cha cha, rumba, paso-doble i jive [1].

2.5.1 Samba

Samba svojim ritmom i muzikalnošću traži volane, perje, puno perla i zveckastih dukata jer je u sambu naglasak na tome da se tijelo prilagođava ritmu te da ga naglašava svojim pokretima i time gledateljima dočarava sam ritam sambe. Haljine su otvorene i ponekad dvodijelne. Najčešće gornji dio sačinjava samo grudnjak bogat ukrasima i zvrckavim perlama, a donji dio se sastoji od triko gaća na koje su prišiveni ili bogati volani ili perje koji kretanjem tijela naglašavaju ritam sambe. Dovoljno je samo prisjetiti se brazilskog karnevala u Rio de Janeiro-u [1].

Slika 1: Prikaz kostima za sambu

2.5.2 Cha cha cha

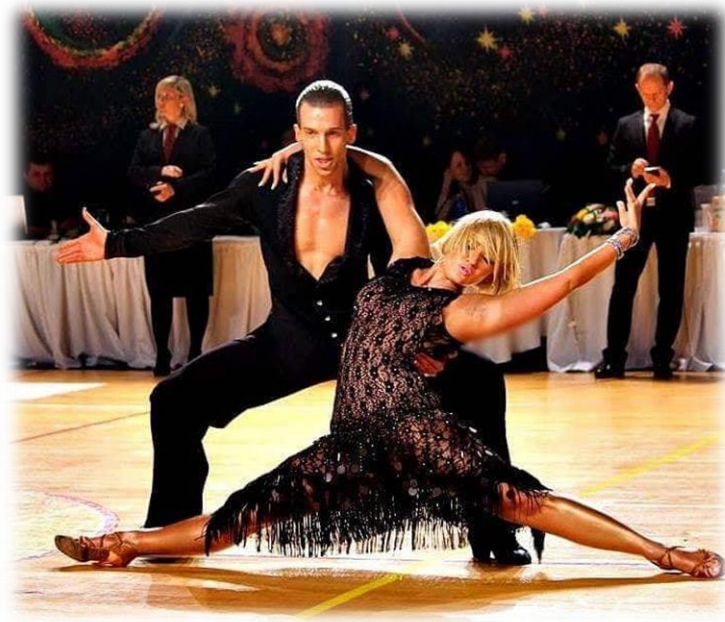
Cha cha cha je ples koji je specifičan i prepoznatljiv po svom ritmu, rođen u Kubi. Kostimi za taj ples najčešće su sastavljeni od volana ili resa. Volani i rese, kada se tijelo kreće zbog svoje bujnosti i dodatnog volumena dok su u pokretu, naglašavaju bokove i rad tijela [1].

Slika 2: Prikaz kostima za cha cha cha

2.5.3 Rumba

Rumba je ples ljubavi, osjećaja i emocija. Kada se prezentira ovaj ples najbitnija je elegancija i seksipil, a sve to u cilju zavodjenja partnera. Haljine koje karakteriziraju ovaj ples su lagane, lepršave i prozirne upravo zbog toga što moraju disati zajedno s tijelom i pokretima te samim time još više naglašavaju ljubavnu priču. Rumba je karakterno najteži ples upravo iz tog razloga što se mora spojiti puno različitih elemenata u jednu cjelinu. To čine sam pokret i koraci značajni za ples, geste i emocije koje u plesačima izaziva rumba te ju samim time i dočaravaju, a kao proizvod dobiva se savršena plesna priča koja se stvara tijekom plesa s partnerom [1].

Slika 3: Prikaz kostima za rumbu

2.5.4 Paso-doble

Paso-doble je ples koji je svakome zapeo za oko. To je ples borbe toreadora sa bikom, a partnerica u tom plesu ima nekoliko uloga. Partner preuzima ulogu toreadora, a partnerica ima ulogu krpe, koplja, flamingo plesačice, a ponekad i samog bika. Što se tiče dvoranskog paso-doble-a koreografija se slaže točno u broj ritma. Svaka pjesma paso-doble-a ima točan broj udaraca i prema tome se slaže koreografija, a samim time i priča između partnera. Haljina za paso-doble je karakteristična i prepoznatljiva prvo bojom, crveno-crna kombinacija, a zatim po volanima koji haljini daju dodatan volumen. Volani u koreografiji svojim micanjem tijekom plesa daju veću osobnost i snagu pokretima. Haljine su najčešće duljine do gležnja i jako široke te s jedne strane imaju rasporak do boka da se plesačica može nesmetano kretati u koreografiji [1].

Slika 4: Prikaz kostima za paso-doble

2.5.5 Jive

Jive je ples koji podsjeća na rock and roll i swing. To je ples koji je proizašao kao proizvod sastavljen od ta dva stila tako da ga ljudi često miješaju sa rock and roll-om. Jive je karakterističan ples zbog toga što ima puno zanimljivih dijelova koreografije koji se slažu u zanimljivu koreografsku priču. Partneri se igraju ritmom, a kada plešu za publiku koriste tzv. fore da bi publici dočarali kako na ovaj brz ritam mogu otplesati bilo kakav korak. Kada se ne pleše na natjecanjima, kostimi za ovaj ples često su povezani uz samu pjesmu na koju se ples prezentira. Partneri su kostimima usklađeni, jedan od primjera je da su obučeni u mornarskom stilu. Kada se jive prezentira na natjecanju, partnerica ima istu haljinu kao i za ostala četiri plesa [1].

Slika 5: Prikaz kostima za jive

2.5.6 Latinoamerički plesovi na natjecanjima

Latinoamerički dvoranski plesovi su pojedinačno specifični, ali nažalost na natjecanju se svih pet izvodi u istom kostimu jer se plešu jedan za drugim. Djevojke često imaju problem sa odabirom kostima zbog toga što se moraju odlučiti za jedan od pet stilova i u tom će stilu morati prezentirati sve plesove. Dizajnerima je to jako zanimljivo jer moraju pronaći rješenje da većinu karakteristika ovih plesova spoje u jedan kostim, a da pritom model haljine pristaje plesačici [1].

2.6 PLETIVO I TRIKO KAO BAZA ZA IZRADU LATINOAMERIČKIH HALJINA

Pletiva su jedan od najznačajnijih tekstilnih materijala. Proizvodnja pletiva je jednostavnija i jeftinija u odnosu na tkanine, a pletiva kao materijal za pojedine vrste odjevnih predmeta pružaju niz pogodnosti i prednosti u odnosu na tkanine. Pojedine vrste pletenih odjevnih predmeta, kao npr. odjeća koja treba prijanjati uz tijelo, donje rublje, tople zimske majice i veste, ističu se izuzetnom funkcionalnom udobnošću pri nošenju, veoma su omiljena odjeća i teško da se može naći adekvatna zamjena za njih u nekoj drugoj vrsti tekstilija [6].

2.7 POJMOVNO ODREĐENJE I TEMELJNE ZNAČAJKE PLETIVA

Pletiva su plošni proizvodi načinjeni od očica, nastalih od jedne ili više niti, odnosno jednog ili više sustava niti, a prema pravilima određene vrste prepleta. Uzdužni slijed očica naziva se niz, a poprečni red. Za sve je vrste pletiva karakteristična prilično izražena rastezljivost. Za razliku od tkanina koje se rukom mogu tek slabo rastegnuti samo u dijagonalnom smjeru, pletiva se na taj način mogu značajno rastezati i po duljini, i po širini, i dijagonalno. Također je karakteristično da se nakon takvog ručnog rastezanja pletivo gotovo u potpunosti vraća na svoje prvobitne dimenzije, pa kažemo da su pletiva rastezljiv, ali elastičan tekstilni materijal. Zahvaljujući toj karakteristici pletena odjeća prijanja uz tijelo i u velikoj mjeri zadržava svoj oblik tijekom uporabe. Osim toga za pletiva se općenito može reći da su mekane, voluminozne i po opipu i dodiru ugodne tekstilije [6].

Uz opći pojam pletiva i pletene odjeće, široko je u upotrebi i naziv trikotaža. Pod tim se nazivom uglavnom razumijeva tanje pletivo od kojeg se izrađuje odjeća na način sličan izradi odjeće iz tkanina, tj. krojenjem i šivanjem. Na takav način izrađuje se npr. donje pleteno rublje i laganija gornja pletena odjeća (majice) [6].

2.7.1 Osnovina ili lančana pletiva

Ova vrsta pletiva nastaje od većeg broja niti koje se pružaju uzdužno, slično kao osnova u tkanju i od kojih se istodobno stvaraju očice. Tijek niti pri pletenju odgovara smjeru nastajanja pletiva. Slično kao i kod tkanja, najprije se snuje osnova, tj. priprema sustav uzdužnih niti u širini koja odgovara širini budućeg pletiva. Svaka osnovina nit na pletećem stroju prolazi kroz ušicu provodne igle, nakon čega se jezičastom iglom tvori petlja koja se prepliće preko jedne, dvaju ili triju igala u lijevo ili desno. Zbog toga osnovina pletiva ne možemo parati, što je njihova lako prepoznatljiva značajka [6].

Osnovni preplet često je lančić, zbog čega se ta pletiva nazivaju i lančana pletiva. Za razliku od kulirnih, ne mogu se izraditi ručnim pletenjem. Osnovina pletiva se izrađuju na osnovoprepletećim strojevima, a također mogu biti ravna i cijevasta. U pravilu se nazivaju po vrsti stroja na kojem se proizvode ili po vrsti prepleta [6].

Najpoznatija osnovina pletiva su: triko pletivo, milansko pletivo i rašel pletivo [6].

2.7.2 Triko pletivo

Triko pletivo istoimenog prepleta je osnovino pletivo patentirano krajem 18. st. u Engleskoj, za pletenje svile. Vremenom je triko postao jedan od temeljnih prepleta za osnovina pletiva od raznovrsnih pređa. Na istom tipu stroja mogu se plesti pletiva raznih tekstura, od jednostavnih glatkih, za zimsko rublje do dekorativnih s kompliciranim uzorcima [6].

3. EKSPERIMENTALNI DIO:

3.1 RAZRADA TEME

U ovom dijelu rada prikazan je prijedlog kolekcije latinoameričkih haljina. U plesu su važni specifični pokreti tijela, a latinoameričke haljine se izrađuju po određenim pravilima. Zahtjevi i pravila koja su važna za ovu vrstu plesnog kostima dolaze u nastavku.

3.2 SPECIFIČNOST LATINOAMERIČKIH HALJINA

Latinoameričke haljine se veoma razlikuju od večernjih haljina ili haljina koje se nose svakodnevno. Osim različitim krojevima, prepoznatljive su zbog specifičnosti materijala i ukrasnih dodataka koji ih izdvajaju od uobičajenih haljina.

Moderne haljine za ples se razlikuju jedna od druge duljinom, siluetom, bojom. Mnoge od njih su ukrašene swarovski kamenjem, perlicama i ostalim dodacima. Iz sezone u sezonu se plesni način mijenja pa samim time i stilovi plesnih haljina [7].

Program latinoameričkih haljina zahtjeva uklapanje oblika i boja. Haljine za sportsko-plesne dvorane odlikuju dinamične, tople i fluorescentne boje. Također su relevantni „životinjski,, uzorci. Osim boje, često se koristi pojedinačno perje koje proširuje cijelu suknju. Jako su važni ukrasni dodatci kao što su perle, biseri te swarovski kristali [7].

Ukratko, fancy cut i kreativni dizajn haljine pomažu stvoriti veličanstvenu sliku para, zajedno s cipelama, frizuram i šminkom. Često se stavljaju rukavice iznad lakta. Odjeća za ove vatrene plesove u potpunosti odražava ekspresivnost pokreta, jedinstven i izvanredan stil, budi senzualnost i u izvođaču i u gledatelju [7].

Haljine naglašavaju dinamiku i izražajnost plesnih parova, nije bitno jesu li kratke ili duge. Jedna od glavnih čimbenika je pravilan odabir dodataka. Perje ili remen, na primjer. U svakom slučaju, izbor haljina i modela je naprosto ogroman. Odjeća bi trebala utjeloviti stil para i karakter plesa. Stoga, pri odabiru je potrebno imati na umu da svim djevojkama ne pristaje svaka boja i kroj. Važno je ne pretjerivati tako da plesači ne izgledaju smješno na plesnom podiju ili čak neprimijećeni. Kostimi oba partnera moraju se međusobno uskladiti i biti njihovo lice [7].

3.3 OCJENJIVANJE

Ne ocjenjuje se samo izvođenje koreografija na plesnom podiju. Također se ocjenjuju i haljine i kostimi partnera kao i frizure i šminka. Dakle gleda se cjelokupan dojam para na plesnom podiju. Još uvijek postoji nekoliko osnovnih stilova [7].

Vrlo su popularni modeli koji se sastoje od ravne kratke suknje sa prorezima sa strane, otvorenih leđa, a s prednje strane obično široka krpa visi prema dolje i prekinuta je s remenom u struku. Takve vrste haljina su najčešće dopunjene s remenima, narukvicama, trakicom na glavi, a ponekad umjesto narukvica, rukavice [7].

Ništa manje zanimljivi su čvrsto zatvoreni modeli, s ovratnikom i dugim rukavima, asimetričan donji dio i jedna strana je rezana [7].

“Mini” modeli s otvorenim leđima stvaraju se na osnovi kupaćeg kostima. Najčešće su na dnu ukrašene resama od perlica. Imaju vrlo elegantan izgled uske siluete, zatvorene ispred i otvorenih leđa [7].

Također se na plesnom podiju može vidjeti stilizirana haljina pod nazivom “Moulin Rouge”. Ovi modeli se sastoje od svijetlog korzeta i suknje izdužene odostraga [7].

Potpuna suprotnost ovim haljinama su i sasvim dugačke haljine koje dosežu do gležnja. U tim modelima vrlo je važan raspored koji omogućuje plesačici nesmetano gibanje tijekom plesa, a opet mora izgledati atraktivno. Najčešće su takvi modeli dugački naprijed a stražnji dio haljine doseže samo do koljena [7].

3.3.1 Značenje kroja haljine

Kroj haljine je jedna od najvažnijih odluka za plesačicu jer njime može sakriti svoje tjelesne, a i plesne nedostatke ili ih naglasiti. Nemoguće je da svaki kroj haljine svakome pristaje, stoga latinoameričke haljine ne može dizajnirati ili izraditi bilo tko. Dizajner koji se bavi dizajnom latinoameričkih haljina mora jako dobro razumjeti glavne probleme plesa, dobro procijeniti nedostatke plesačice da ih može barem dijelom prekriti krojem i dizajnom same haljine. Dizajnera u plesnom svijetu je malo, a neki od poznatijih su: Vesa Hietala, Dancesport Couture, Design by Radim, Arti, itd [1].

3.4 PRAVILA ODIJEVANJA

Haljinu ne može izraditi bilo koja osoba koja je kvalificirana za šivanje. Dizajner također mora biti dobro upućen u pravilnik odijevanja plesnog saveza koji prepisuje pravila za svaku starosnu dob plesača. Tako na primjer djevojčice do dvanaest godina ne smiju imati jako izražen dekolte i duljina haljine im ne smije prelaziti iznad koljena. Za kategoriju odraslih mora se poštovati pravilo da je intiman dio pokriven propisno zajedno sa grudima. Baza haljine, tj. gaće i grudnjak ne smiju biti napravljeni od materijala boja kože, odnosno bež, osim u slučaju da je ukrašen swarovski kristalima ili resama itd [1].

Ako par dođe na natjecanje u nepropisnoj i neprikladnoj odjeći bit će diskvalificiran s plesnog natjecanja [1].

Sudjelovanje na turniru bez haljine je nemoguć, stoga se valja ozbiljno posvetiti izboru plesnog kostima [1].

Dizajnera latinoameričkih kostima na svijetu nema puno. To je grana dizajna u kojoj još uvijek ima dovoljno prostora za napredovanje, zbog čega je i toliko zanimljiva.

Pravilnik o odijevanju jasno je izjašnjen na službenoj stranici *World Dance Sport Federation (WDSF)*¹ [1].

3.5 IDEJE ZA KOLEKCIJU LATINOAMERIČKIH HALJINA

Nadahnuće za temu završnog rada proizašlo je iz ljubavi prema latinoameričkom plesu. Kada se osoba duže vrijeme bavi ovom vrstom plesa postane mu dio života. U prijašnjem dijelu rada objašnjena je povijest i sam nastanak ove kategorije te kako se razvijala kroz vrijeme. Povijest je vrlo bitna zbog toga što se može, na neki način i mora povezati s razvitkom plesnog kostima. Da bi se netko bavio ovim dizajnom potrebno mu je znanje o plesovima, od kuda su potekle glavne karakteristike i po čemu se plesovi ističu. To su vrlo bitne informacije za dizajnere plesnog svijeta da bi što uspješnije mogli dizajnirati plesne haljine. Međutim inspiracija ne dolazi samo iz povijesti ovih plesova već i iz drugih nepresušnih izvora ostatka svijeta, npr. razne kulture (Egipat, Grčka, Rim), inspiracija koja dolazi iz prirode, razni životinjski uzorci, itd.

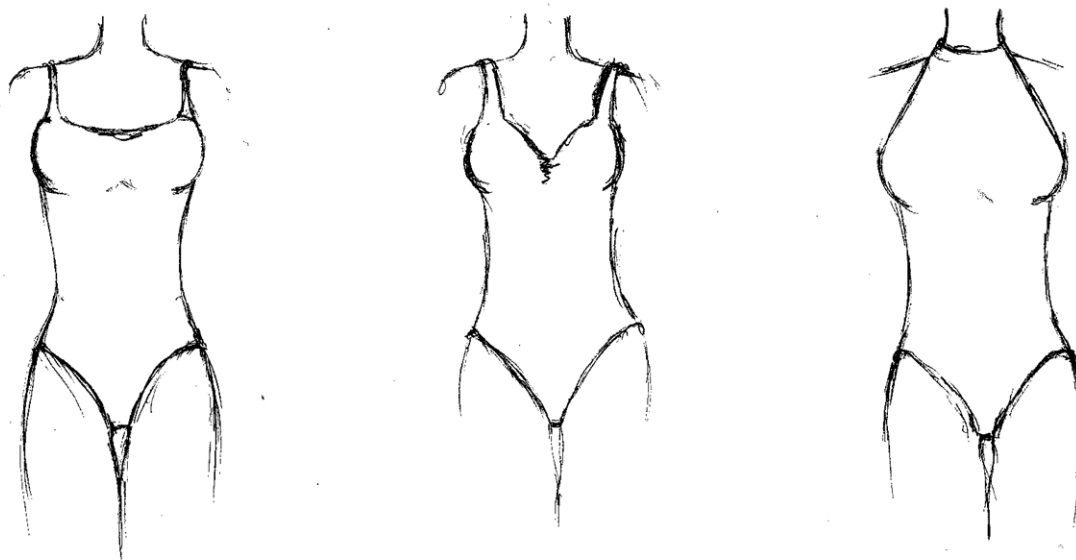
¹ Poveznica 1: Službena stranica svjetske plesne federacije na kojoj se nalazi pravilnik odijevanja <https://www.worlddancesport.org/>

U kolekciji je prikazano igranje s krojevima haljina zbog toga što je sam kroj haljine jako širok i relativan pojam i ima puno mogućnosti razvijanja ideja. Kolekcija se sastoji od tri naizgled slična modela koja su povezana detaljima poput otvora na haljini, trakicama koje povezuju cjelinu te asimetričnim igranjem rezanja krojeva [1].

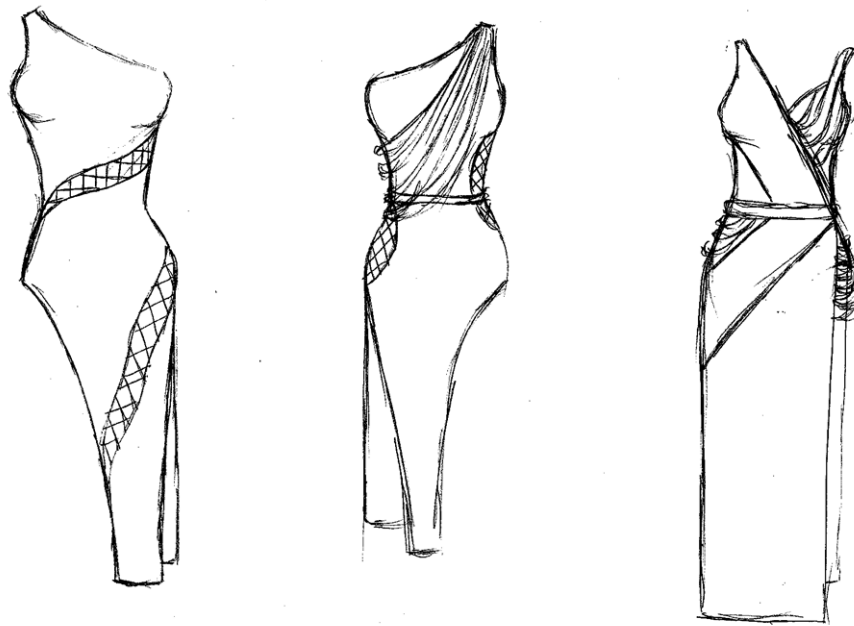
3.5.1 Skice nastanka kolekcije latinoameričkih haljina

Inspiracija kolekcije bazira se na eleganciji i ženstvenim pokretima plesa. Riječ elegancija predstavlja neko dublje značenje ženskog načina života. Budući da na plesnom podiju partnerica dominira i na nju se stavlja naglasak, elegancija je proizašla iz dugih asimetričnih krojeva te otkrivanja/pokrivanja privlačnog područja ženskog tijela.

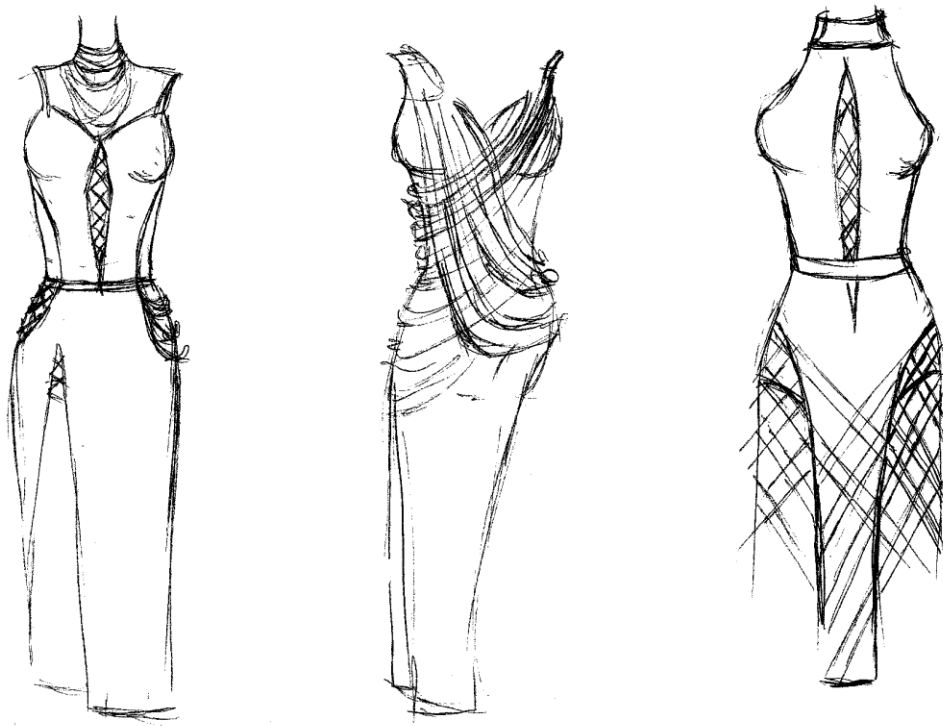
Izrađene skice prije nastanka kolekcije imaju poveznicu, baziraju se na dugim krojevima te trakicama koje ih povezuju.

Slika 6; Razvijanje baze haljine (triko-a) za izradu kolekcije latinoameričkih haljina

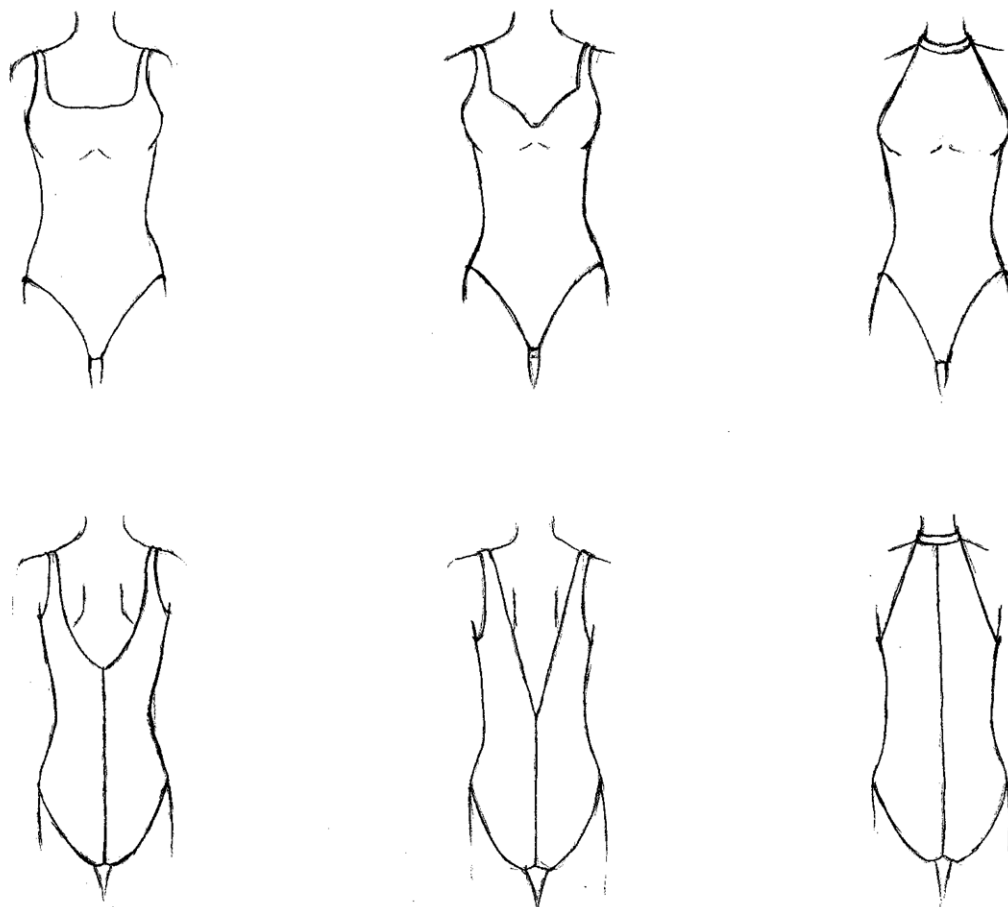

Slika 7: Razvijanje ideja za kolekciju latinoameričkih haljina

Slika 8: Razvijanje ideja za kolekciju latinoameričkih haljina

Pomoću skica pronađen je savršen spoj dugog kroja, asimetrije, otvora na kroju te trakama. Tijelo plesačice mora biti naglašeno i ona se u svojoj plesnoj haljini mora uočiti na podiju. Baza kroja temelji se na kroju ženskog kupaćeg kostima, koji se modelira i nastaje triko (body), na koji se našivaju ostali elementi haljine. Triko je najbitniji element cijele haljine jer se na njega sve nadovezuje i slaže.

Slika 9: Prikaz osnovnih krojeva triko-a (body-ja)

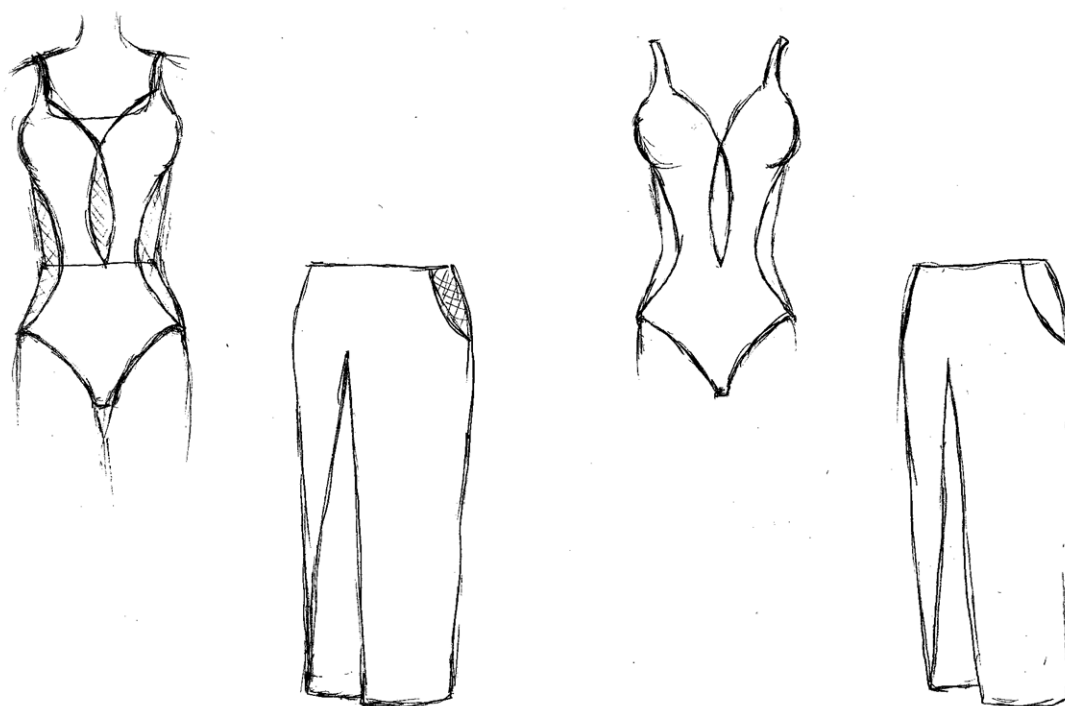
Na ovom crtežu prikazana su tri osnovna i najjednostavnija kroja triko-a koji se najčešće koriste u izradi plesnih haljina. Triko je bazičan element koji povezuje ostale dijelove haljine.

Triko plesačici daje neku vrstu sigurnosti u pokretu zbog toga što je fiksiran na njenom tijelu i ne mora brinuti da li će se haljina previše podići ili će se otkopčati itd. Također, triko fiksira haljinu koja prijanja uz tijelo plesačice i u pokretu se haljina giba zajedno s plesačicom, osim donjeg dijela koji slobodno leti prostorom, ovisno o pokretu tijela.

Prvi tip triko-a je najjednostavniji kroj. Okrugli izrez koji prelazi u tanke naramenice, a na leđima je otvoren u blagi "V" izrez.

Drugi tip triko-a rezan je u srcolik izrez s prednje strane, a na leđima završava oštrim "V" izrezom.

Treći tip triko-a dolazi oko vrata sa malim ovratnikom s prednje i stražnje strane kroja.

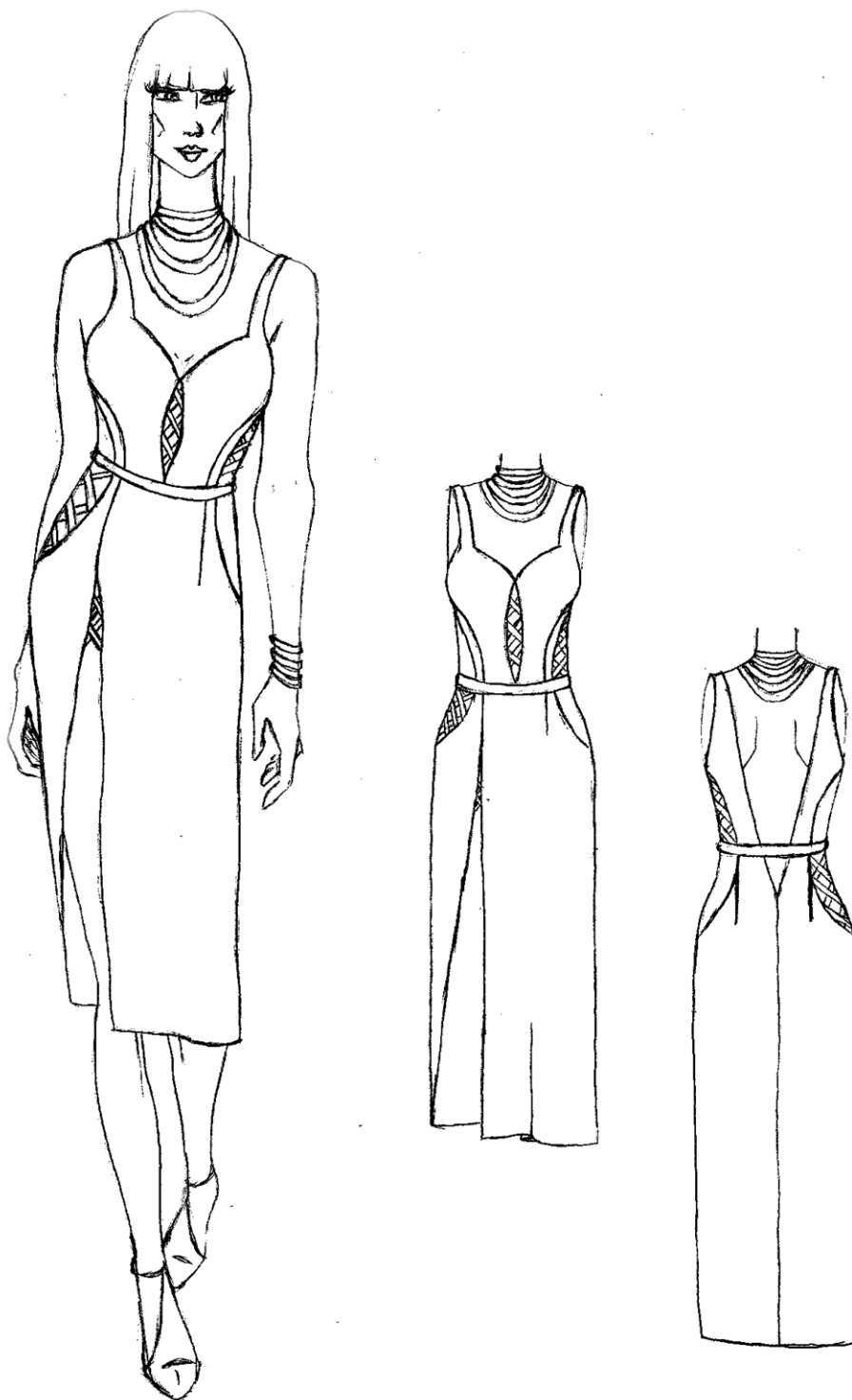

Slika 10: Razvoj i modeliranje kroja triko-a i donjeg dijela haljine

Na slici 10 je skicom prikazan postupak modeliranja trikoa i donjeg djela haljine te koje su preinake potrebne da bi se dobila jedna cjelina, odnosno haljina. Modeliranje kroja bit će prikazano na modelu 1.

3.6 OD SKICA DO REALIZACIJE KOLEKCIJE LATINOAMERIČKIH HALJINA

3.6.1 MODEL 1:

Slika 11: Prikaz modnog crteža modela 1

Model 1 je karakterističan po kontrastu otvoreno-zatvoreno. Igra otvora na haljini podiže je i čini neobičnom. Kada haljina nije u pokretu čini se da je donji dio poprilično jednoličan, a kada se stavi u pokret djeluje dinamično i giba se oko plesačice. Haljina doseže ispod koljena. Baza haljine je triko. On je izmodeliran na način da je na gornjem djelu haljine puno otvora. Otvor koji zapravo nije otvor, nalazi se ispod grudi. Ispod njega je stavljeno pletivo boje kože koje tvori iluziju otvora, a zapravo je sve skriveno. Haljina je karakteristična po presjeku remena u struku koji ju još više dovodi do izražaja i prekida okomit pad tkanine i kroja svojim vertikalnim sjecanjem. Uz remen, haljinu ističu narukvice i ogrlica te time još više dobiva na dinamici pokreta. Monotoniju stražnjeg donjeg djela prekida dubok i oštar "V" izrez na leđima, a povezan je sa rasporem na prednjem donjem djelu haljine. Uz raspore na prednjem dijelu haljine, postoji raspore sa desne strane prednjeg dijela koji se vidi samo kada je haljina u pokretu.

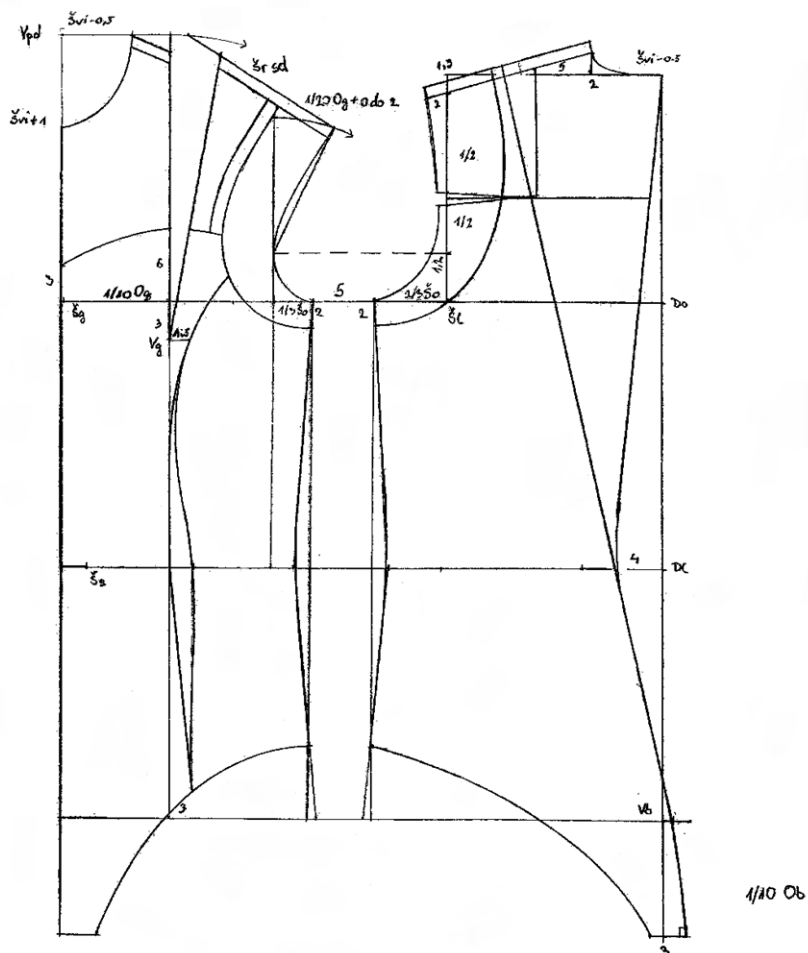
3.6.2 Modeliranje kroja modela 1:

Za izradu kroja ovog modela, kao kroj za modeliranje, koriste se temeljni kroj jednodijelnog ženskog kupaćeg kostima i temeljni kroj suknje.

Budući da je ženski kupaći kostim sličnog kroja kao i ženski triko neće biti potrebe za puno modeliranja.

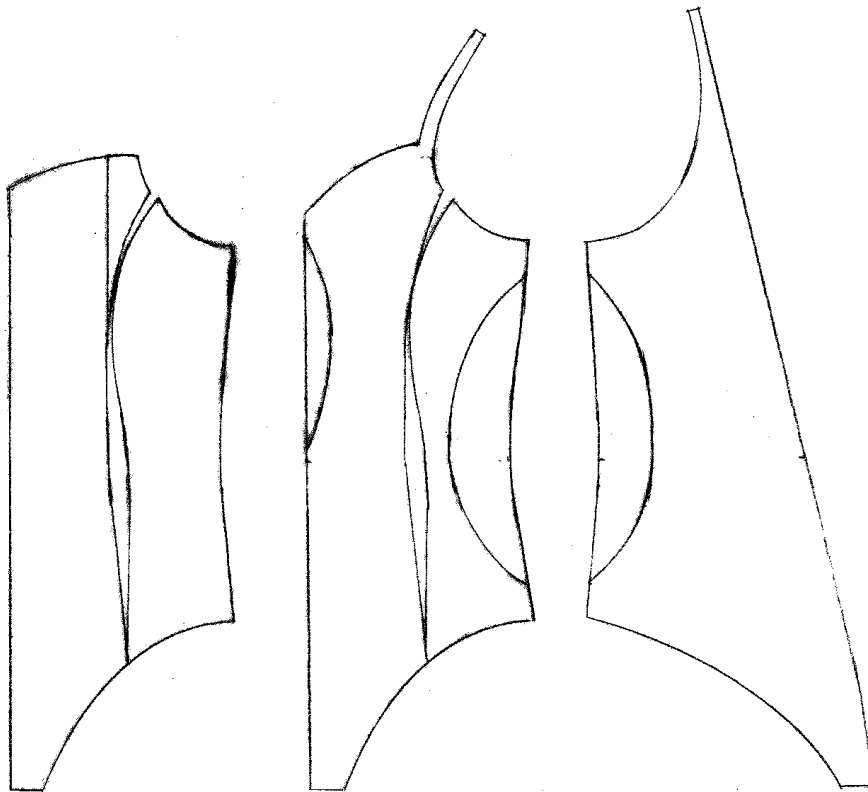
Osnovni i najjednostavniji kroj suknje vrlo je sličan suknji na modelu 1, suknja se mora produžiti, izbaciti ušitke te označiti mjesto za potrebne otvore na kroju.

- KROJ TRIKO-A:

Slika 12: Prikaz konstrukcije temeljnog kroja ženskog kupaćeg kostima

Na slici je prikazana konstrukcija temeljnog kroja ženskog kupaćeg kostima koja ima puno sličnosti s krojem na modelu 1, tako da nema puno modeliranja i prepravka po kroju.

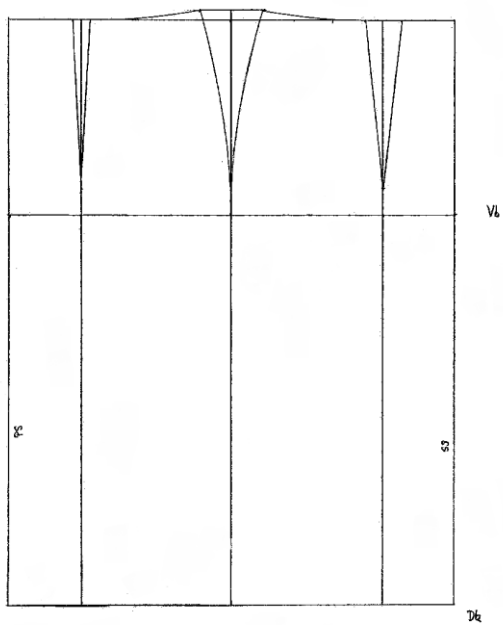

Slika 13: Prikaz provedenog modeliranja temeljnog kroja te gotovi krojni dijelovi triko-a

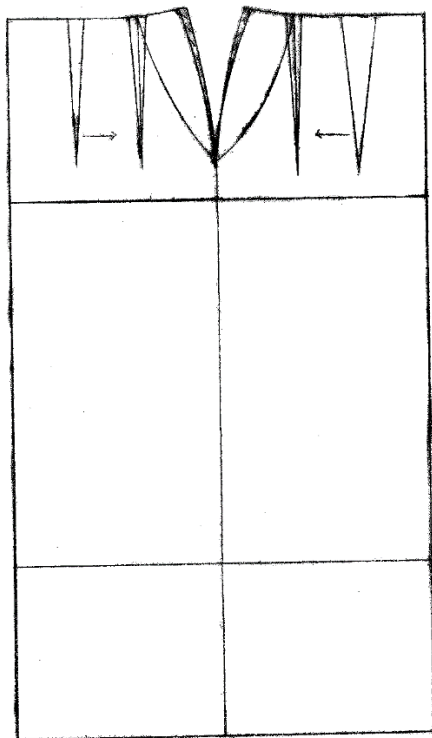
Na lijevoj strani slike prikazano je modeliranje temeljnog kroja na kojem treba zatvoriti ušitak koji završava u točki vrh grudi. Kada se zatvori ušitak otvara se novi koji dolazi u visinu s već postojećim ušitkom. Budući da kroj modela 1 ima otvore na bočnim stranama, mjeri se dva cm od desnog kraka ušitka i napravi se otvor.. Na bočnim stranama kroja triko-a nalaze se otvori u koje se našiva guma da bi se kroj bolje prilagodio tijelu.

Prednji dio kroja triko-a sastoji se i od otvora na području od grudi do struka, a naramenica koja je na temeljnom kroju bila zasebna, spaja se i dolazi zajedno s prednjim dijelom trikoa. Prednji dio kroja u području grudi potrebno je spustiti za tri centimetara da bi se dobio željeni izgled modela 1.

- KROJ SUKNJE:

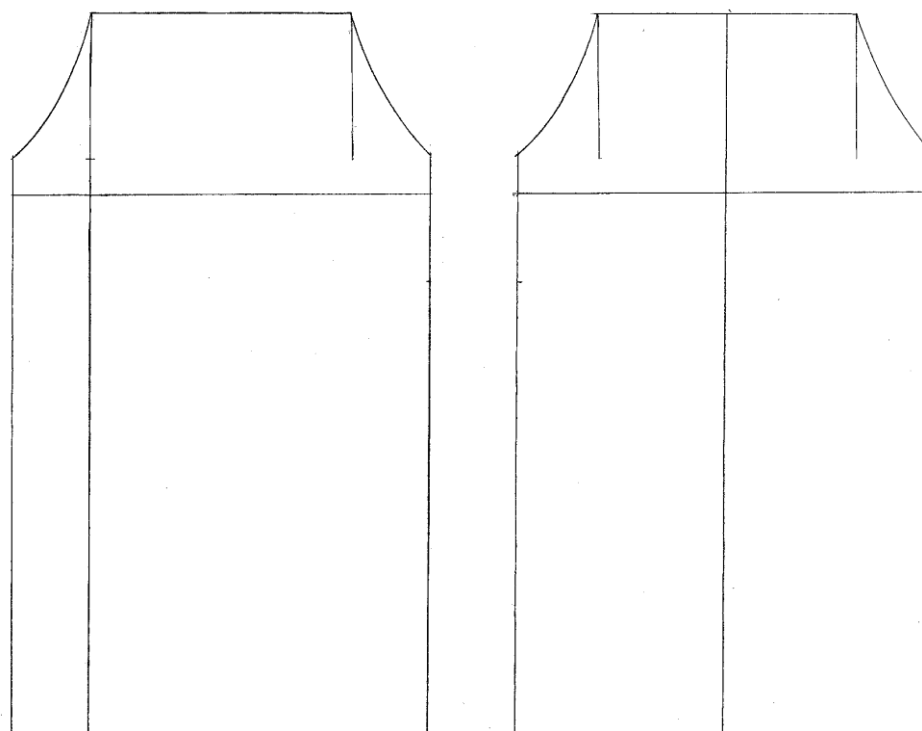

Slika 14: Konstrukcija temeljnog kroja suknje

Slika 15: Modeliranje temeljnog kroja suknje

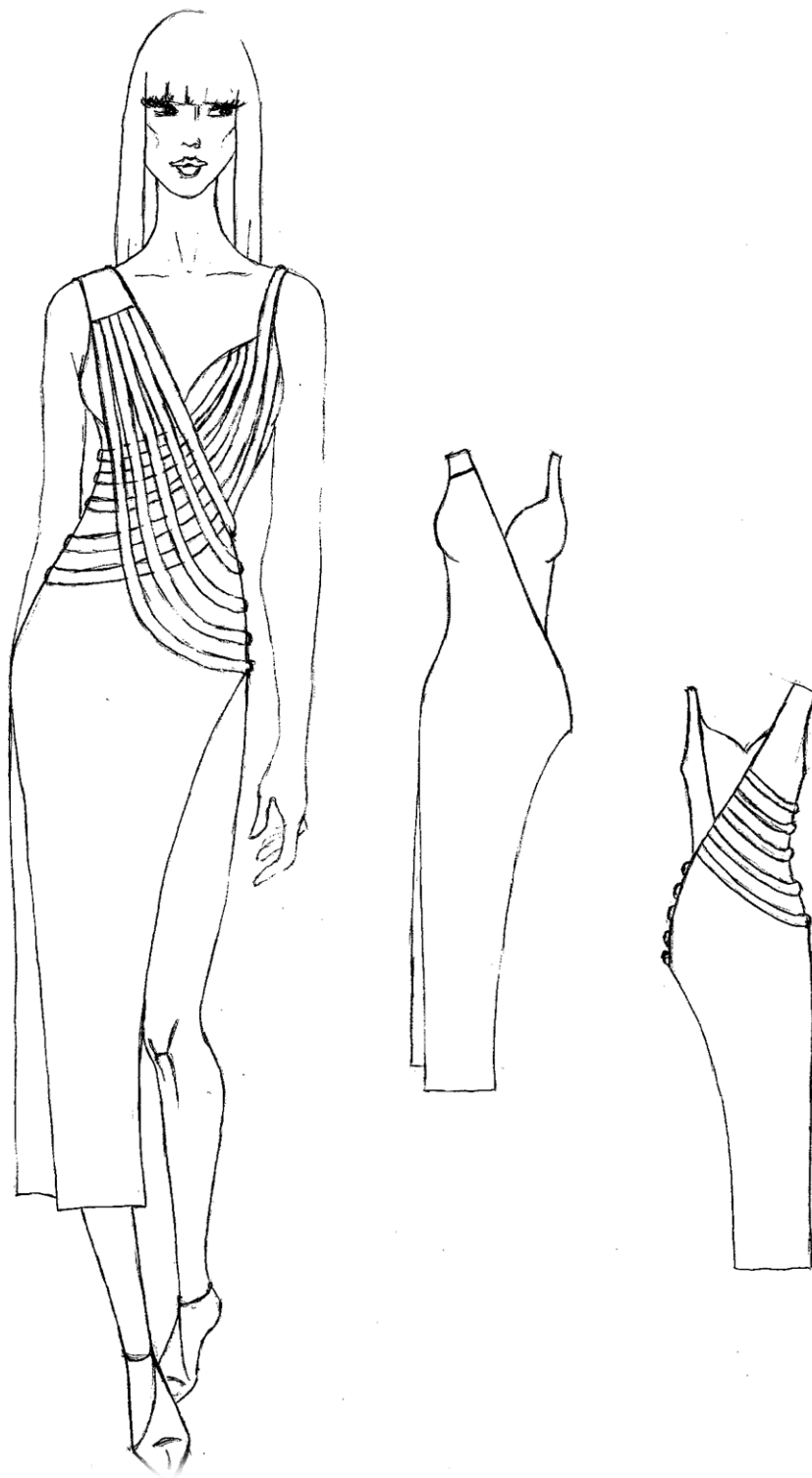
Temeljni kroj suknje sa slike 14 potrebno je produžiti za 20 centimetara da bi se dobila željena duljina. Na slici 15 se nalazi modeliranje temeljnog kroja suknje. Budući da i suknja ima otvore na modelu 1, ušitke je potrebno prebaciti bliže bočnom šavu. Ušitak stražnjeg dijela iznosi 4 centimetara pa je potrebno 2 centimetara prebaciti u bočne šavove, sa svake strane po 1 centimetar. Sada iznos svakog ušitka i na prednjem i na stražnjem dijelu iznosi 2 centimetara. Njih je potrebno pomaknuti 5 centimetara od dobivenog novog bočnog šava sa sredinom ušitka na mjestu struka gdje počinju otvori na suknji. Kao i na trikou, i na suknju se na otvore ušivava guma da bi se kroj bolje prilagodio tijelu.

Slika 16: Prikaz modeliranih krojnih dijelova suknje

Na slici 16 prikazani su modelirani krojni dijelovi suknje. S lijeve strane slike nalazi se prednji dio suknje s označenim rasporkom i pripadajućim ušicima koji su na krojnim dijelovima nacrtani kao da su već sašiveni. Na desnoj strani slike nalazi se stražnji dio suknje sa pripadajućim ušicima. Na bočnom šavu (s lijeve strane prednjeg dijela i desne strane stražnjeg dijela) označeno je mjesto do kojeg se spaja šav, a ostatak ostaje nezašiven zbog toga što haljina ima još jedan raspork s bočne strane.

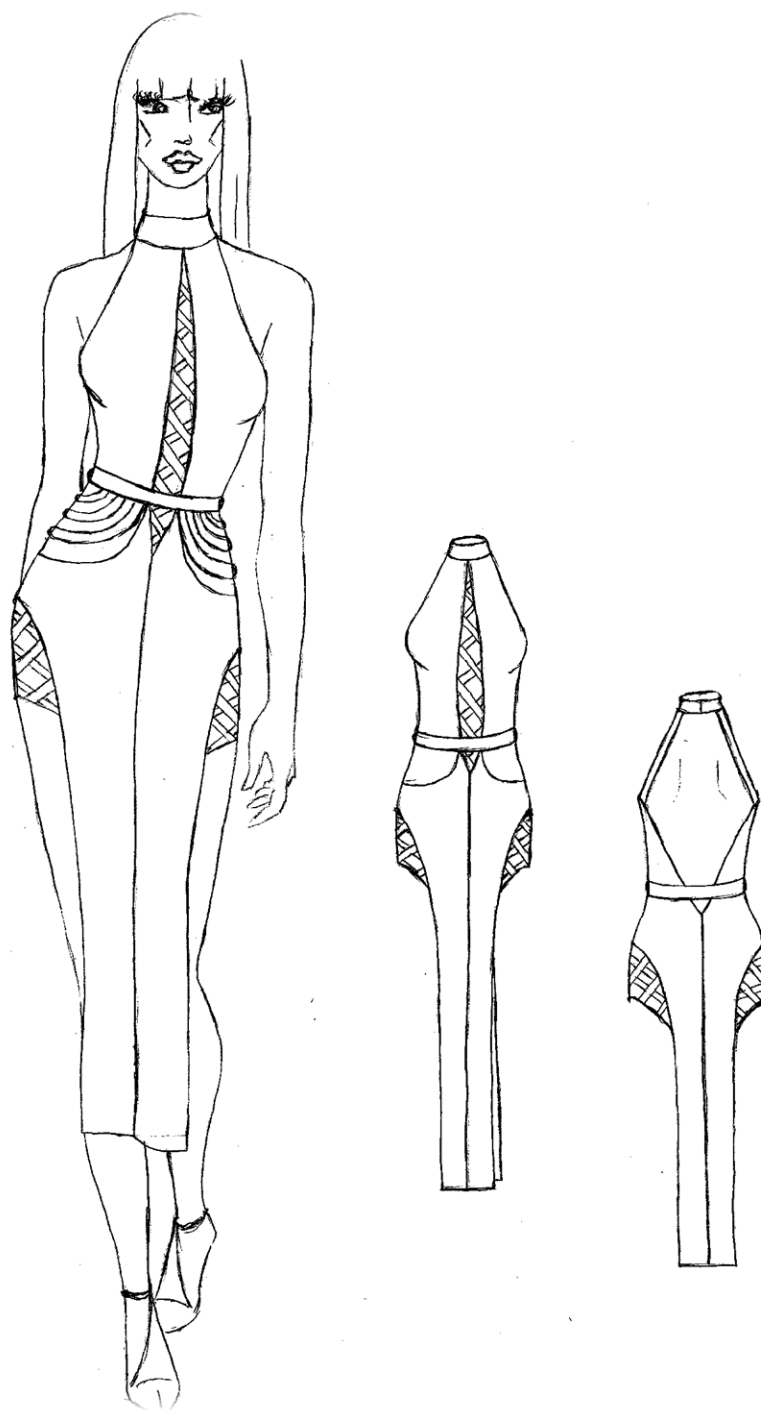
3.6.3 MODEL 2:

Slika 17: Prikaz modnog crteža modela 2

Model 2 odiše asimetrijom. Kroj je rezani u "V" pravcima, ali na asimetričan način. Prednji dio haljine ima srcolik izrez, dok je na leđima "V" pomaknut u lijevu stranu. Haljina je dužine do pola lista. Ovaj model utjelovljuju trake koje idu s jednog i drugog ramena iza na leđa te tako upotpunjuju cjelinu. Desna naramenica je šira i tu se nalazi kopčanje haljine. Od te naramenice trake putuju cijelim prednjim djelom tijela prema lijevoj strani, a završavaju na lijevom boku. Trake koje se nalaze na lijevoj tanjoj naramenici putuju prema desnoj strani tijela, a završetak im je na leđima gdje se nalazi asimetričan izrez haljine. Triko je ponovno baza haljine. Haljina s jedne i druge strane ima proreze, odnosno rasporke da bi se plesačica mogla nesmetano kretati u plesnim pokretima. Lijevi raspor je vidljiv, a desni se otvori tek kada je plesačica u pokretu.

3.6.4 MODEL 3:

Slika 18: Prikaz modnog crteža modela 3

Model 3 je karakterističan po svojem zatvorenom gornjem djelu, gornji dio čini triko sa ovratnikom koji je zatvoren s prednje i stražnje strane, ali mu je kontrast otvorena rupa na prednjoj strani, odnosno materijal u boji kože koji je ukrašen trakicama pa je samim time manje vidljiva. Haljinu u struku ponovno sjeće remen te razbija monotoniju okomitog pada tkanine, a podiže je vertikalom. Poslije remena u struku ponovno se nižu dva otvora koji dosežu do bokova, ti otvori ovaj su puta na tijelu plesačice, ispod njih se ne nalazi materijal boja kože, a ukrašeni su trakicama koje vise s jedne strane otvora na drugu. Haljina je dugačka do sredine lista. Donji dio kroja je karakterističan po tome što je donji dio najduži po sredini haljine tako da vizualno izduži plesačicu, a visoko na bokovima počinju raspori koji se nalaze s desne i lijeve strane haljine. Ispod tih visokih raspora također se nalazi materijal boje kože na koji se šivaju trakice, pa se njime još bolje dobije iluzija golog tijela, a zapravo je tijelo u potpunosti pokriveno. Stražnjem dijelu kroja monotoniju ubija duboki "V" izrez na leđima koji dominira stražnjim djelom haljine i čini je elegantnijom. I sa stražnje strane, remen u struku podiže priču cijele haljine.

4 RASPRAVA REZULTATA:

Kolekciju čine tri različita modela. Naizgled su slična i povezana, ali postoje velike razlike među krojevima. U kolekciji, naglasak je na duge haljine koje vizualno više izdužuju siluetu tijela te im daju određenu ženstvenu notu te eleganciju. Ta ženstvenost pojačana je izazovnim otvorima na kroju koji imaju efekt otkrivanja tijela zbog toga što su izrađene od materijala boje kože, a zapravo je tijelo potpuno sakriveno. Radi se o iluziji koja se koristi radi boljeg osjećaja plesačice čija je haljina zapravo sasvim zatvorena, a gledateljima i sucima daje do znanja da ima dovoljno samopouzdanja i da se osjeća dovoljno samouvjereno da može obući haljinu ovakvog tipa. Osim igre otvoreno/zatvoreno, postoji igra asimetrije.

Kroj takvog tipa djeluje zanimljivije od simetrije zbog toga što asimetrija upućuje na to da su oblici razvedeni i različiti te da putuju tijelom, dok je simetrija ljepota koja je jednaka na obje strane. Kolekcijom se prožima oboje, i simetrija i asimetrija, te je zbog toga dinamičnija. Trake na tijelu podižu dinamiku samog kroja. Budući da se drže samo na krajevima, cijele trake se nesmetano gibaju zajedno s tijelom koje je u pokretu i još više dočaravaju pokret svojom voluminoznošću pri gibanju.

Remen je sastavni dio dva modela. Uvelike podigne cijeli dojam haljine zbog toga što svojom vertikalom prekida okomit pad haljine i razbija monotoniju. Kolekcija je namijenjena kategoriji odraslih, odiše zanimljivim elementima te elegancijom.

Plesačice koje imaju problema sa samopouzdanjem trebale bi nositi modele takvog tipa, igre otvorenog/zatvorenog na kroju zbog toga što je naizgled vidljivo sve, a zapravo ništa. Kada plesačica obuće haljinu ovakvog kroja sigurna je da joj ništa nije previše otvoreno i može nesmetano plesati i uživati u pokretima jer joj haljina pomaže i surađuje s njom.

Donji dijelovi svakog kroja razrezani su i imaju raspore upravo zbog toga da se plesačica može nesmetano gibati kroz prostor bez da joj haljina smeta, a to je jedna od najbitnijih stvari kod plesača. U nekih desetak minuta na plesnom podiju plesači moraju prezentirati svih pet latinoameričkih plesova u trajanju od 150 sekundi svakog pojedinačnog plesa, tako da plesačica nema vremena za borbe sa haljinom na podiju jer sve što je učila mora biti prikazano u tako malom vremenskom roku, a greške se ne toleriraju.

Također, bitno je spomenuti da plesna haljina može biti jedan od rekvizita samog plesa jer kada plesačica pleše, tijekom koreografije, igra se s haljinom u rukama (kada se ne drži za partnera) te time popunjava pokrete u svojoj koreografiji.

Slika 19: Prikaz plesačice Anne Melnikove i njenog partnera u romantičnoj rumbi

Ova slika nosi jasan prikaz kako haljina mora disati sa tijelom plesačice. Anna Melnikova je jedna od najboljih plesačica na svjetskoj razini plesnog svijeta. Njena haljina je otvorena i kratka s prednje strane, a stražnja strana je duža te je samim time omogućeno nesmetano kretanje tijela tijekom plesa.

5 ZAKLJUČAK :

Tema završnog rada je kolekcija latinoameričkih haljina. Izradila sam tri naizgled različita modela koji su povezani istim motivima, kao što su: otvori na haljinama, trakice, raspori, nakit, itd... Dočarala sam kako je plesna haljina jako važan čimbenik na plesnom podiju jer mora biti dio plesačice i disati kroz ples zajedno s njom. Ako kroj haljine nije dobar, smetat će plesačici i na plesnom podiju te joj oduzimati onih kratkih 160 sekundi svakog plesa jer će biti fokusirana na to da nešto ne valja s haljinom nego na sam ples. Dizajn haljine nije lagan zadatak za dizajnere plesnog svijeta jer moraju procijeniti najbolje odgovarajući kroj za plesačicu, ukomponirati njene želje, ako ih ima, vidjeti što treba istaknuti/sakriti na plesačici, itd... Plesna haljina mora biti spoj harmonije, elegantnosti, seksipilnosti, ugodnosti, lijepog odabira materijala i ukrasa te skladnosti sa tijelom plesačice. Haljina može biti lijepa, ali ako kroj ne paše plesačici, haljina će davati krivi dojam i automatski će taj par biti lošije ocijenjen.

7 POPIS LITERATURE:

- [1] Hruševar, Minea; dio teksta je napisan prema mojem saznanju i iskustvu s obzirom da se dugo godina bavim plesom
- [2] Bauer, Arnold J. Goods, Power, History; Latin America's Material Culture; Cambridge and New York; Cambridge University Press, 2001.
- [3] Masiello, Francine; Between Civilization and Barbarism: Women, Nation, and Literary Culture in Modern Argentina; Lincoln and London; University of Nebraska Press, 1992.
- [4] Holland, Norman; Fashioning Cuba; In Nationalisms and Sexualities; Edited by Andrew Parker, Mary Russo, Doris Sommer, and Patricia Yeager; New York: Routledge, 1992.
- [5] History of Latin Dance; https://dance.lovetoknow.com/History_of_Latin_Dance_; 30.07.2018.
- [6] Prof. dr. dc. Ružica Čunko i doc. dr. sc. Emira Pezelj; Tekstilni materijali; Tehstilno-tehnološki fakultet u Zagrebu; Zrinski d.d., Čakovec, 2002.
- [7] nsokote.ru; <http://nsokote.ru/moda/139427-haljina-za-ples-povijest-zna%C4%8Dajke-stil.html> ; 30.07.2018

7.1 Popis preuzetih slika:

- Slika 1: Prikaz kostima za sambu; izvor:
<https://www.facebook.com/toncicaphotography/photos/t.536244434/803639753024062/?type=3&theater> ; 23.09.2018.
- Slika 2: Prikaz kostima za cha cha cha; izvor:
<https://www.facebook.com/166452783455526/photos/t.1115273760/561847070582760/?type=3&theater> ; 23.09.2018.
- Slika 3: Prikaz kostima za rumbu; izvor:
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152007526596569&set=pb.741236568.-2207520000.1537817063.&type=3&theater> ; 23.09.2018.

- Slika 4: Prikaz kostima za paso-doble; izvor: <https://www.facebook.com/spkhabanera/photos/t.536244434/10152415091196597/?type=3&theater> ; 23.09.2018.
- Slika 5: Prikaz kostima za jive; izvor: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151368318471569&set=pb.741236568.-2207520000.1537817747.&type=3&theater> ; 23.09.2018.
- Slika 19: Prikaz plesačice Anne Melnikove i njenog partnera u romantičnoj rumbi; izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=3jHgrGNXwoA>